

ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณพื้นที่หมู่บ้านท่ามะเดื่อ

อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

สุริรา สระประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ดร. ต่อศักดิ์ สีลาพันธ์; อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รศ. บุศบรณ ณ สงขลา

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2545

ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

พื้นที่หมู่บ้านท่ามะเดื่อ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นบริเวณที่มีน้ำผุดขึ้นมาจากใต้ดินและท่วมขังพื้นที่เกือบตลอดทั้งปี ปัจจุบันพรรณไม้ในบริเวณพื้นที่พุ่มยังอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ แต่ยังไม่มีการศึกษาความหลากหลายของพันธุ์พืชในพื้นที่พุ่มลักษณะนี้มาก่อน รวมทั้งความสนใจในการศึกษาและอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทยกำลังเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจากมีอนุสัญญาแรมซาร์ ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงในบริเวณนี้ โดยดำเนินการสำรวจและเก็บตัวอย่างพืชระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เก็บตัวอย่างได้ทั้งสิ้น 221 หมายเลข เป็นพืชจำนวน 110 ชนิด 3 ชนิดย่อย 7 พันธุ์ จัดอยู่ใน 93 สกุล 47 วงศ์ เป็นเฟิร์น 17 ชนิด และไม้ดอก 93 ชนิด ในเฟิร์นพบวงศ์ Polypodiaceae มากที่สุด คือ 5 ชนิด ใน 4 สกุล สำหรับในไม้ดอก พบวงศ์ Orchidaceae มากที่สุด คือ 23 ชนิด 18 สกุล วงศ์ที่พบมากเป็นอันดับสอง 3 วงศ์ คือ วงศ์ Fabaceae และวงศ์ Rubiaceae วงศ์ละ 5 ชนิด ใน 5 สกุล วงศ์ Asclepiadaceae พบ 5 ชนิด ใน 2 สกุล อีก 14 วงศ์ พบวงศ์ละ 2-4 ชนิด ที่เหลืออีก 34 วงศ์ พบจำนวนชนิดวงศ์ละ 1 ชนิดเท่านั้น พันธุ์ไม้เด่นและพบมากในพื้นที่คือ เตยใหญ่ (*Pandanus unicornatus* St. John) ผักหนาม (*Lasia spinosa* (L.) Thw.) มันปู (*Glochidion littorale* Blume) หวาย (*Calamus* sp.) ระกำ (*Salacca* sp.) จากการศึกษาพบว่าไม้พรรณไม้อื่นๆ 1 ชนิด คือ กระชายสยาม (*Boesenbergia siamensis* (Gagnep.) P. Sirirugsa) และเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในพื้นที่ชุ่มน้ำอื่นๆ ในประเทศไทย พบว่ามีพันธุ์ไม้ชนิดเดียวกันกับพื้นที่หมู่บ้านท่ามะเดื่อจำนวน 13 ชนิด ที่เหลืออีกกว่า 80 ชนิดไม่เหมือนในพื้นที่ชุ่มน้ำใดๆ เลย ซึ่งอาจเนื่องจากสภาพพื้นที่และสภาพป่า ปัจจัยทางดินและภูมิอากาศที่ต่างกัน ตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง รวมทั้งตัวอย่างดองเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์พืช ศ.กสิณ สุวตะพันธุ์ ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Diversity of vascular plants at springs in Moo Ban Tha Ma Dua, Thong Pha Phum District,
Kanchanaburi Province**

Suthira Srapatet

Thesis Advisor : Tosak Seelanan, Ph.D.

Thesis Coadvisor : Assoc.Prof. Busban Na Songkhla

M.Sc. Thesis, Academic Year 2002

Department of Botany, Faculty of Science, Chulalongkorn University

ABSTRACT

Spring in Moo Ban Tha Ma Dua is the unique habitat whose water supply is from underground stream sprung up above ground nearly all year round. The vegetation found is still a prime condition and no botanical inventory has been accounted yet. Furthermore, more interest on conservation of wetland in Thailand has been increased since the Ramsar convention. Thus, the present study has an objective to investigate vascular plants in this area. The survey and collection had vascular plants were carried out from October 2001 to September 2002. In total, 221 number, accounting for 110 species, 3 subspecies and 7 varieties were identified, belonging to 93 genera, 47 families. Of all, 17 are ferns and 93 are flowering plants. Among Fern family, Polypodiaceae is the richest in number of species, i.e. 5 species in 4 genera. In Flowering plants, Orchidaceae is the richest in number of species, i.e. 23 species in 18 genera. The second richest are in Rubiaceae and Fabaceae 5 species in 5 genera each, and Asclepiadaceae 5 species in 2 genera. Another 14 families, 2-4 species were found in each while the rest 29 families, only 1 species were found each. The common species of vascular plants in this area are *Pandanus unicornatus* St.John, *Lasia spinosa* (L.) Thw., *Glochidion littorale* Blume, *Calamus* sp. and *Salacca* sp. *Boesenbergia siamensis* (Gagnep.) P. Sirirugsa, the endemic species to Thailand, was also found in the area. The comparison between spring in Moo Ban Tha Ma Dua and wetland area found 13 species in common. The rest are different which may be due, in part, to vegetation, climatic and edaphic factors. Colour photographs and the voucher specimens are deposited at Prof. Kasin Suvatabhandhu Herbarium, Department of Botany, Faculty of Science, Chulalongkorn University.